

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Соціологія»

**Кафедра кримінології та кримінально-
виконавчого права**

Статус дисципліни	обов'язкова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузі знань	Цивільна безпека (26)
Спеціальність	Правоохоронна діяльність (262)
Освітня програма	Правоохоронна діяльність
Форми здобуття вищої освіти	денна/заочна
Мова викладання	українська
Навчальний рік	2023/2024
Форма підсумкового контролю	залік

Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання навчальної
дисципліни:

Назва навчальної дисципліни	Соціологія (sociology)
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Іващенко Віта Олександрівна
Профайл викладача (-ів)	https:// orcid.org/0000-0001-6076-3657
Контактний тел.	(067) 782 4252
E-mail:	i_vita@bigmir.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Кулакова Наталія Володимирівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0003-4119-1686
Контактний тел.	(067) 315-79-45
E-mail:	nata_knuvs@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Левченко Юрій Олександрович
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/ 0000-0003-1124-9517
Контактний тел.	(067) 758-13-31
E-mail:	levuriy@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Расюк Едуард Вікторович
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/ 0000-0003-4065-5266
Контактний тел.	(099) 133-79-92
E-mail:	eduardrasiuk@gmail.com
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Миронюк Тетяна Василівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/ 0000-0002-6902-7565

Контактний тел.	(067) 384-38-48
E-mail:	mirta-81@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Пустовий Олександр Олександрович
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0002-5590-4117
Контактний тел.	(066) 093-66-70
E-mail:	kriminolog@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Піщенко Геннадій Іванович
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0003-3299-521X
Контактний тел.	(097) 617-98-41
E-mail:	kriminolog@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Джужа Анастасія Олександрівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0003-0842-7415
Контактний тел.	(096) 451-78-73
E-mail:	adzhozha@gmail.com

Консультативна допомога кафедри

Очні консультації: з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково-педагогічних працівників кафедри.

Online-консультації: за допомогою електронної пошти (kriminolog@ukr.net), месенджерів і платформи Zoom, Пн-Пт з 9:00 до 16:00.

Стислий опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є соціології є соціальне життя суспільства, закони і закономірності його функціонування та розвитку.

Формами навчання є лекції (відеолекції), семінарські заняття (аудиторно або в режимі он-лайн, з використанням відео-конференції, за допомогою Skype, Zoom, інших освітніх веб-технологій, інтерактивних електронних курсів, блогів, чатів, форумів та ін.).

Ключовими питаннями, що підлягають вивченню, є такі: поняття та предмет соціології; соціологія особистості; соціологія девіантної поведінки; суспільство як цілісна система; соціальна структура суспільства; соціальні організації та соціальні інститути; соціологія політики; конфлікт як форма суспільних відносин; соціологічні дослідження.

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціологія» є: формування у здобувачів вищої освіти науково-обґрунтованих уявлень про суспільство, його соціальну структуру, сутність і зміст складних соціологічних явищ та процесів, що відбуваються у сучасному суспільстві.

Наприклад, у виявленні причин і джерел виникнення, усвідомлення природи різних соціальних конфліктів і пошуку адекватних шляхів їх подолання та вирішення. Вивчення цієї дисципліни дасть змогу здобувачам оволодіти фундаментальними основами важливих знань, уміннями та навичками підготовки

і проведення конкретних соціологічних досліджень, сформувавши у майбутніх фахівців соціологічне мислення та культуру.

Основними цілями вивчення дисципліни «Соціологія» є: 1) надання здобувачам вищої освіти можливостей ознайомлення на лекціях з новітніми науковими та методичними досягненнями в сфері соціології; 2) створення оптимальних організаційних і методичних умов для самостійного вивчення курсу; 3) закріплення на семінарських заняттях знань про основні теоретичні положення соціології тощо.

Тривалість. Вивчення навчальної дисципліни здійснюється в 1-му семестрі 2-го року навчання у обсязі 90 годин 3 кредити ECTS.

Форми та методи навчання

Навчальна дисципліна проводиться в очній (offline) та змішаній (blended) формах відповідно до структури освітнього процесу, тематичного плану та розкладу занять.

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни використовують наступні методи контролю:

- 1) метод усного контролю;
- 2) метод письмового контролю;
- 3) метод тестового контролю;
- 4) метод програмованого контролю.

Результати навчання

Результати вивчення дисципліни деталізують програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України, що забезпечує здобувачам вищої освіти набуття необхідних компетентностей.

Система поточного контролю здійснюється при проведенні семінарських занять, перевірки самостійної роботи та виконання індивідуальних занять.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до силабусу. Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувачів щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Система підсумкового контролю передбачає складання заліку.

Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться в період проміжної атестації у формі заліку. Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

Пререквізити: Адміністративне право, Теорія держави та права, Історія держави та права, Конституційне право, Поліцейська діяльність.

Постреквізити: Кримінальний процес, Криминологія, Криміналістика.

Компетентності відповідно до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та тендерних проблем. ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

Здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня бакалавр зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» повинні продемонструвати такі результати навчання:

РН3. Здатність професійно оперувати категоріально понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

РН6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

РН8. Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку.

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Предмет, об'єкт, методи та функції соціології.	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Поняття соціології, її предмет та об'єкт. 2. Історія розвитку соціології у країнах Західної Європи та США. 3. Історія становлення та розвитку соціологічної думки в Україні.

	тестових завдань; домашні завдання.	4. Функції соціології, її завдання у вирішенні проблем реформування суспільства. 5. Галузеві соціології, предмет їх вивчення. 6. Закони та категорії соціології. 7. Місце соціології в системі суспільних і гуманітарних наук.
Тема 2. Соціологія особистості.	Лекція: очно 3 використанням мультимедійного супроводження. Семінарські заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Сутність понять «людина», «індивід», «особистість». 2. Соціальна структура особистості. Структурні елементи особистості: фізіолого-біологічний, психологічний та соціологічний. 3. Типи особистості. 4. Рівні інтеграції індивіда в суспільство: соціально-економічний, функціональний, нормативний і міжособовий. 5. Соціалізація: сутність, поняття, механізми. 6. Самосвідомість, соціальний статус, система соціальних ролей. 7. Основні теорії особистості.
Тема 3. Соціологія девіантної поведінки.	Лекція: очно 3 використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Сутність соціальної девіації. Девіантна поведінка та її види. 2. Соціологічні теорії девіантної поведінки. 3. Соціальна норма і відхилення від неї. 4. Соціальні норми поведінки у різних соціальних категоріях і групах. 5. Типологія відхилень. Ознаки соціальних відхилень. Соціальний контроль.

		<p>6. Види девіантної поведінки підлітків: адитивна, психопатична, деліквентна.</p> <p>7. Соціологічні теорії злочинності як девіантної поведінки.</p> <p>8. Функції і зміст соціального контролю.</p> <p>9. Злочинність як соціальне явище. Соціальні характеристики злочинної поведінки.</p> <p>10. Теорії походження та причини злочинності.</p> <p>11. Контркультура (субкультура) злочинного світу та її види. Чинники розповсюдження кримінальної субкультури в українському суспільстві.</p> <p>12. Причини та чинники розповсюдження девіації.</p> <p>13. Профілактика девіантної поведінки.</p>
Тема 4. Суспільство як цілісна система.	<p>Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження.</p> <p>Семінарські заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <p>1. Соціологічні уявлення про суспільство. Закони розвитку суспільства. Суспільство як система.</p> <p>2. Визначення суспільства. Основні ознаки суспільства</p> <p>3. Основні концепції виникнення суспільства.</p> <p>4. Співвідношення понять «суспільство», «держава», «громадянське суспільство».</p> <p>5. Основні методологічні підходи до розгляду суспільства.</p> <p>6. Індустріальне та постіндустріальне суспільство.</p> <p>7. Сучасний світ: постіндустріальне (інформаційне) суспільство.</p> <p>8. Глобальні проблеми сучасного суспільного розвитку.</p>
Т. 5. Соціальна структура	<p>Лекція: очно з використанням</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p>

<p>суспільства.</p>	<p>мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття соціальної структури та її елементи. 2. Поняття та види соціальних груп. 3. Соціальні ролі і статуси. 4. Соціальні спільноти та їх види (за ступенем стійкості, за розмірами, за змістом). 5. Соціальні інститути (економічні, політичні, морально-культурні, у сфері сім'ї). 6. Класовий та стратифікаційний підхід до соціальної структури суспільства. 7. Соціальна стратифікація: поняття та види. 8. Соціальна нерівність, її функції та чинники. 9. Основні соціальні спільноти та прошарки сучасного українського суспільства.
<p>Т. 6. Соціальні організації та соціальні інститути.</p>	<p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність соціального інституту. 2. Основні соціальні інститути у сучасному суспільстві. 3. Функції та дисфункції соціального інституту. 4. Види соціальних інститутів. 5. Основні структурні елементи соціального інституту. 6. Поняття та основні риси соціальної організації. 7. Критерії класифікації організацій. 8. Бюрократія як модель організації. 9. Основні риси професійної бюрократії. 10. Базові характеристики бюрократичної організації за М. Вебером. 11. Демократична організація та її основні характеристики.

		Співвідношення понять соціального інституту та соціальної організації.
Т. 7. Соціологія політики.	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Поняття і категорії соціології політики. Предмет соціології політики. Основні складові соціології політики. 2. Політичні інститути. 3. Політична культура. Мотиви соціально-політичної поведінки. 4. Політична структура суспільства. 5. Соціологічні дослідження політичних процесів в Україні.
Т. 8. Конфлікт як форма суспільних відносин.	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Основні теорії соціальної взаємодії. 2. Соціальні відносини та соціальні конфлікти. 3. Поняття «соціальний конфлікт» та «юридичний конфлікт». Співвідношення понять «конфлікт», «конфліктна ситуація» та «інцидент». 4. Критерії класифікації конфліктів та їх основні види. 5. Позитивні та негативні функції конфліктів. 6. Типологія конфліктів. 7. Кримінальний конфлікт: елементи, фактори виникнення, стадії. 8. Основні об'єктивні та суб'єктивні причини виникнення конфлікту. 9. Латентна та відкрита стадія конфлікту. Фази конфлікту.
Т. 9. Соціологічні дослідження.	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. /	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Поняття соціологічного дослідження та його різновиди. 2. Програма соціологічного дослідження.

	<p>кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>3. Основні етапи та процедури соціологічного дослідження.</p> <p>4. Загальна характеристика й класифікація методів збирання первинної соціологічної інформації.</p> <p>5. Аналіз документів як джерела інформації, його місце серед інших методів збирання інформації.</p> <p>6. Спостереження в соціології, його загальна характеристика і місце серед інших методів збирання первинної соціологічної інформації.</p> <p>7. Соціальний експеримент, його призначення.</p> <p>8. Опитування як метод збирання соціологічної інформації, його місце серед інших методів.</p> <p>9. Особливості анкетування. Анкета, її структура. Вимоги до анкети.</p> <p>10. Специфіка інтерв'ю, його організація. Вимоги до інтерв'ю.</p> <p>11. Експертна оцінка як різновид опитування.</p> <p>12. Використання в соціології психологічних методів.</p> <p>13. Мета та методи обробки первинної соціологічної інформації.</p>
--	--	--

Основні інформаційні джерела

1. Горлач Н., Кремень В. Волович В. Соціологія. Підручник. – К: Центр навчальної літератури. 2019. 808 с.
2. Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А.В. Фурман, В.С. Біскуп, О.С. Морщакова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 354с.
3. Підлісний М.М. Соціологія молоді: навчально-методичний посібник денної форми навчання. – Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. 92с.
4. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко. – Київ : ДУТ, 2019. 235 с.

5. Соціологія: Підручник / За ред. докт. соціол. наук, проф. В.М. Пічі. - 4-те видання, виправлене. - Львів: "Магнолія 2006". 2009. с. 293
6. Теорія та практика соціологічних досліджень: соціологія та психологія: Навчальний посібник / Упорядники: Г.Б. Черушева, В.В. Турбан, В.В. Бушанський. За заг ред. Г.Б.Черушевої.– К.: "Видавництво Дельта", 2011. 85 с.
7. Ляшенко Н.О. Соціологія сім'ї : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія» у 2-х частинах. Ч. I. Сім'я як соціальний інститут / Н.О. Ляшенко, Н.М. Семке. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – 96 с.
8. Пилипенко В. Соціальний діалог і трансформаційні зміни в Україні. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2018. 184 с.
9. Проблеми розвитку соціологічної теорії: Спільноти: суспільна уява і практики конструювання. Матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми розвитку соціологічної теорії: Спільноти: суспільна уява і практики конструювання», 18- 19 квітня 2019 р., (м. Київ) / Наукове видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка [під ред. к. ф.- м. н. Горбачика А. П., д. соц. н. Куценко О. Д., д. соц. н. Судакова В. І., д. соц. н. Мазурика О. В. д. соц. н. Петрушиної Т. О. к. ф.-м. н. Сидорова М. В.-С.]. – К.: Логос, 2019. 240 с.
10. Райт Е.О. Підходи до класового аналізу: колективна монографія.- Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. 287 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

- пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;
- мультимедійний проектор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа «Zoom», середовище «Classroom», «Moodle», соціальні мережі та «Telegram».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Досягається за допомогою наступних складових:

- 1) здобувач вищої освіти має погодитися на дотримання принципів академічної доброчесності;
- 2) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- 3) посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- 4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- 5) засвоєння тем пропущених лекційних занять здійснюється шляхом відпрацювання здобувачем вищої освіти (співбесіда, реферат, презентація, доповідь тощо). Пропущені семінарські заняття, незалежно від причини пропуску,

та незадовільні оцінки здобувач вищої освіти відпрацьовує науково-педагогічному працівникові згідно з графіком консультацій до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі групи.

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)										Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>Max 60%</i>										<i>Max 40%</i>	<i>Max 100%</i>
										залік	
Те ма 1.	Те ма 2.	Те ма 3.	Те ма 4.	Те ма 5.	Те ма 6.	Те ма 7.	Те ма 8.	Те ма 9.	Самос тійна робота		
4	7	4	7	4	4	4	7	4	15	40	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Зараховано	A	відмінне виконання
85-89	Зараховано	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	Зараховано	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	Не зараховано	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробники:

Завідувач кафедри, кандидат юридичних наук
професор

професор кафедри, кандидат юридичних наук
доцент

викладач кафедри

Силабус схвалено на засіданні кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
протокол від 20.07.2023 року, № 18

Завідувач кафедри

Юрій ЛЕВЧЕНКО

Віта ІВАЩЕНКО

Альона ЛИСЕНКО

Юрій ЛЕВЧЕНКО